

ŽIVKOVIĆ, Marko, grafičar i slikar (Kostrč kraj Orašja, 29. VI. 1956). Diplomirao na Akademiji u Sarajevu 1981 (Dž. Hozo). Radi grafike u tehnici bakropisa i akvatinte kojima je osnovni motiv krajolik, obrađen gustom mrežom linija i doveden do ruba apstrakcije. Njegove slike, izvedene kombiniranim postupcima, posve su apstraktne ili svedene na znak (*Križ*, 1984; *Sveti Juraj*, 1991; *Vatra Sv. Duha*, 1994). — Samostalno je izlagao u Sarajevu, Osijeku, Bregenzu, Brčkome, Đakovu, Zagrebu i Vinkovcima.

LIT.: B. Balen, Marko Živković (katalog), Osijek 1982. — V. Kusik, Marko Živković (katalog), Đakovo 1992. — T. Maroević, Marko Živković (katalog), Đakovo 1995. Vr. K.

ŽIVKOVIĆ, Martin, zlatar (Senj, XV. st.). God. 1437—58. spominje se u Rijeci, a od 1478. iznova boravi u Senju. Pretpostavlja se da je učio u Dubrovniku. U riznici stolne crkve u Senju čuva se njegov ranorenesansni pozlaćeni kalež, potpisan na unutrašnjoj strani baze; šesterostrana baza i nodus ukrašeni su cvjetnim motivom.

LIT.: I. Lentić, Zlatar XV. stoljeća — Martin Živković iz Senja, Bulletin JAZU, 1982, 1.

ŽIVOGOŠĆE, selo u Makarskom primorju. Na području sela nalaze se ilir. gomile. Iz rim. se doba očuvao epigram posvećen vrelu koje tu izvire, uklesan u živu stijenu uz more; komponiran je u elegijskom distihu i spominje ladanjski posjed nekoga Licinijana. Vjerojatno je na njemu nastalo i ranokršć. svetište, od kojega su nađeni ulomci kamenoga namještaja rustične obrade. — Naselje se prvi put spominje pod današnjim imenom 1434. u darovnici bos. kralja Ostoje kao posjed braće Radivojevića. Stari dio naselja s kulom pod brdom čine sklopovi kuća, slikovito artikuliranih u kamenoj građi. U XVIII. je st. sagrađen franjevački samostan, koji s crkvom i zvonikom čini arhit. cjelinu. Iznad ulaza crkve nalazi se natpis iz 1766. U crkvi je barokna oprema, a u samostanu stara biblioteka i arhiv.

LIT.: D. Rendić-Miočević, Tragom jedne nepoznate lirike, Mogućnosti, 1954, 7. — J. Medini, Makarsko primorje u antici, Makarski zbornik, 1971. — D. Rendić-Miočević, Carmina epigrafička, Split 1987. — I. Fisković, O ranokršćanskim spomenicima naronskog primorja, u knjizi: Dolina rijeke Neretve od prahistorije do ranog srednjeg vijeka, Split 1980. N. B. B.

ŽIVOT UMJETNOSTI, časopis s područja lik. kulture i umjetnosti. Izlazi od 1966. a izdaje ga Institut za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. U njemu surađuju istaknuti povjesničari umjetnosti i kritičari (G. Gamulin, M. Prelog, B. Gagro, V. Zlamalik, D. Kečkemet, R. Ivančević, Ž. Domljan, J. Uskoković, M. Šolman, I. Zidić, Z. Mrkonjić, Z. Rus, T. Maroević, E. Franković, Ž. Čorak, J. Denegri, Ž. Košćević, Z. Maković); objavljuje i prijevode važnih rasprava eur. estetičara i teoretičara umjetnosti (G. C. Argan, G. Celant, G. Dorfles, M. Dvořák, U. Eco, E. Gombrich, H. Sedlmayr, A. Warburg, J. J. Winckelmann, H. Wöhlflin). Izašlo je više tematskih brojeva: »Herman Bollé i historicizam u Hrvatskoj« (1978, 26—27), »Sedamdesete godine« (1981, 31), »Moda« (1987, 41—42) i »Futurizam 1909—1989« (1989, 45—46). Gl. urednici bili su B. Gagro (1966—71), Ž. Domljan (1971—76), Ž. Čorak (1978—85), T. Maroević (1987—88), Z. Maković (1989—91) i D. Radović (od 1992). Tiskana je bibliografija časopisa 1966—71 (br. 1—15/16) u ŽU, 1973, 19—20. R.

ŽMINJ, naselje u unutrašnjosti Istre J od Pazina. U neposrednoj blizini Žminja pronađeno je 1955. ranohrv. groblje na redove (IX—XI. st.). U sr. vijeku Ž. je pripadao pazinskoj grofoviji. Naselje, smješteno na uzvisini, bilo je opkoljeno utvrdnim sustavom zidina i kula, većim dijelom očuvanih. U baroknoj župnoj crkvi Sv. Mihovila na prostranu trgu nalazi se vrijedan barokni inventar — propovjedaonica i mramorni oltari sa slikama venec. škole XVII. i XVIII. st. U juž. kapeli čuva se drvena rezbarena pala, rad lokalne istarske radionice s poč. XVII. st., s prikazom »Poklonstva pastira«. U sakristiji se čuva vrijedno crkv. ruho iz XVI—XVIII. st. Sjever. od crkve u jednostavnoj malenoj gotičkoj kapeli Sv. Trojstva vide se oštećene zidne slike, nastale 1471 (natpis na ist. zidu). Slike s opsežnim kristološkim ciklusom pripadaju tzv. mekom stilu karakterističnom za onodobno slikarstvo obližnjih alpskih krajeva; njihov nepoznati majstor vjerojatno je školovan u nekoj od obližnjih slov. slikarskih radionica. Osim jednostavne kapele Sv. Bartolomeja, u naselju je i vrlo skladna ranogotička kapela Sv. Antuna, koju je sagrađio majstor Armirigus 1381 (lat. natpis na pročelju). Kapela je jednobrodna s četverouglatom apsidadom, a presvođena je bačvastim šiljastim svodom; uzdužni su zidovi raščlanjeni polukružnim nišama. Prozorčić na ist. zidu ima kamenu tranzenu, a onaj na juž. kamenu rešetku. Unutrašnjost kapele oslikana je vrsnim, no vrlo oštećenim zidnim slikama, radom nepoznatoga

MARKO ŽIVKOVIĆ, *Raspeće*

ŽMINJ, kapela Sv. Antuna

